

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Miren Sasieta Aierbe

*Urretxu,
Gipuzkoa
(1933)*

Aurkibidea

Biografia

Urretxuko Zabaleta baserrian jaio zen Miren. Lau senidetan gazteena zen, alde handia zuen gainera anaia gazteenarekin. Gurasoak baserritik bizi ziren. Zabaleta baserriak jauregi egitura zuen. Mirenen birramona jaio zen Zabaleta baserriaren aldamenean zegoen etxetxo batean. Ziurrenik, jauregia zaintzeko kargua izango zuen bere sendiak. Santa Barbarako eskolan hasi zen Miren zazpi urterekin. 16 urte zituela hasi zen Zumarragako Urola hotelean lanean eta hura izan zen Mirenen benetako eskola. Oso oroitzapen onak ditu.

Zintak

URR-043

- **Proiektua:** Urretxu eta Zumarragako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gaston Balerdi, Izaskun
- **Data:** 2014-01-19
- **Iraupena:** 56 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxazarra, Ainhoa

Pasarteak

1. Errenta ordaintzera Donostiara

- **Erref:** URR-043/002
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:01:08. **Bukatu:** 00:02:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Errentan bizi ziren baserrian. Urtean behin, Gabonetan, Donostiara joaten ziren ugazabei kapoi pare bat ematera. Bueltan bakailaoa ekartzen zuten, gabonetarako. Arrain gutxi jaten zuten orduan.

2. Zabaleta baserriak jauregi itxura

- **Erref:** URR-043/003

- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:02:36. **Bukatu:** 00:03:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Euren baserriak, Zabaletak, baserria baino jauregi itxura dauka. Hiru bizimodukoa da eta behean egongela handiak ditu. Oraindik ere polit-polita da baserria. Seiehun bat urte edukiko ditu.

3. Baserriko maiorazkoa, aitaren ama

- **Erref:** URR-043/004
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:03:54. **Bukatu:** 00:05:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Gehienetan, baserrietako maiorazkoa gizona izaten zen, baina eurenean aitaren ama izan zen. Garai hartan, mutil asko Ameriketara joan zen artzain eta horregatik uste du Mirenek maiorazkoa aitaren amarentzat izan zela.</p>

4. Ezkio-Itsasotik zumea moztera

- **Erref:** URR-043/006
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:06:55. **Bukatu:** 00:07:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Zabaleta baserriko bizitza batean bizi zirenek zumea lantzen zuten baserriko lursailetan. Ezkio-Itsasotik etortzen ziren mutil gazteak zumea moztera. Babak ekartzen zituzten etxetik eta Mirenen amak egosten zizkien.

5. Etxeko ganadua eta soroa

- **Erref:** URR-043/007
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:07:37. **Bukatu:** 00:09:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Lau-bost behi edukitzen zituzten, etxerako. Honez gain sail handiak lantzen zituzten: artoa, garia, ganaduentzako arbia... Behien azpiak egiteko basotik ekartzen zuten garoa. Sabaian gordetzen zuten urte guztirako garoa.

6. Santa Barbarako eskola

- **Erref:** URR-043/008
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:09:06. **Bukatu:** 00:11:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Santa Barbarako eskolan hasi zen Miren komunioa egin zuenean, zazpi bat urte zituela. Otoitzak euskaraz egiten zituzten, baina ez zieten euskaraz hitz egiten uzten. Margarita Sasieta izan zen euren maistra. Neguan, ume batzuek egurra ekarri behar izaten zuten eskolako beheko surako eta beste batzuek maistrarentzako kafea. Neska eta mutil batera ibiltzen ziren eskolan, adin ezberdinetakoak.

7. Eskolako jolasak

- **Erref:** URR-043/009
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:11:26. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Eskolan, josten ere irakasten zien maistrak, baina neskei bakarrik. Ezkutaketan nola jolasten zuten azaltzen du. Neskek tortolasetan ere egiten zuten. Inguruko baserriko neska-mutilekin jolasten zuen Mirenek, anai-arreba nagusiak zituen eta.

8. Deskargako erromeriak

- **Erref:** URR-043/010
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:13:40. **Bukatu:** 00:15:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Deskargan erromeria egiten zuten. Panderoa eta musugitarra ("armonika") jotzen zituzten bertan. Hamalau bat urte zituztenean hasten ziren erromeriara joaten.

9. Eskola utzi eta Hotel Urolan neskame

- **Erref:** URR-043/011
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:15:10. **Bukatu:** 00:17:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Hamahiru bat urte zituela utzi zuen eskola eta baserrian laguntzeari ekin zion. Hala ere, hilabete biz ibili zen Urretxuko mojetan pixka bat gehiago ikasten. Sor Balentina zen euren maistra. Hamasei urte zituela Hotel Urolan hasi zen neskame. Oso gustura egon zen bertan eman zituen zazpi urteetan.

10. Hotel Urolako lana

- **Erref:** URR-043/013
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:17:25. **Bukatu:** 00:19:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Neskameak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Saltzaile ("viajante") asko zebilen orduan Hotel Urolan. Neskameak goizean goiz hasten ziren lanean: logelak egin, sukaldea, mahaiak zerbitzatu... denetik egiten zuten. Ez zuten uniformerik erabiltzen. Mirenek ez zekien erdaraz orduan, horregatik, isil-isilik ibiltzen zen.

11. Lehen jornalarekin abrigo gorria egin zuen

- **Erref:** URR-043/014
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:19:16. **Bukatu:** 00:22:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

<p>Hotel Urolan irabazitako lehenengo jornalarekin abrigo gorri bat egin zuen Mirenek. Zumarragako jostun batek josi zion. Garai hartan denda gutxi zeuden. Arropa ere gutxi edukitzen zuten eta gehienak etxean josten zituzten. Urretxun ile-apaindegia zegoen, Josefinarena. Permanentea egiten zuten orduan eta ile motza eramaten zuten.</p>

12. Urretxuko dendak

- **Erref:** URR-043/015
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:22:36. **Bukatu:** 00:23:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Urretxuko aldapan kafea, txikoria eta azukrea moduko jeneroak saltzen zituen denda zegoen, Gabrielatxo. Aldamenean taberna zegoen. San Martinetan odolkiak egiten zituzten bertan. Altamira aldera igonda, konfiteria bat zegoen, Genoveva. Santa Barbarako maistraren familiakoak jostunak ziren eta haiek ere dendatxo bat zeukaten herrian.

13. Haragia eta arraina

- **Erref:** URR-043/016
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:23:45. **Bukatu:** 00:24:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Zumarragako plazan Patxiko Arzeluzek harategia zeukan. Arraina erosteko, oster, kale-saltzaileei erosten zieten, Kasianari.

14. Medikua eta praktikantea

- **Erref:** URR-043/017
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:24:14. **Bukatu:** 00:25:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikua eta sasimedikuak

Laburpena:

Don Dionisio Oñatibia zen herriko medikua. Motorrean ibiltzen zen etxerik etxe. Erditzeak, oster, praktikanteak atenditzen zituen, Zoilo Mendizabalek. Hura ere motorrean ibiltzen zen.

15. Herriko aldaketak

- **Erref:** URR-043/018
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:25:18. **Bukatu:** 00:26:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

<p>Urretxu eta Zumarraga guztiz aldatuta daude. 'Bar Isabel' beti egon izan da eta baita ondoko estankoa ere. Beste aldean Juanita Albizuaren denda zegoen, Ugaldeneko señoritaren baratzeak eta okindegia. Eurek esnea partitzen zuten bertara.</p>

16. Txerria hiltzean 'txerri-erregalua' aldameneko baserrietara

- **Erref:** URR-043/020
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:27:25. **Bukatu:** 00:28:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Normalean babak eta aza jaten zituzten baserrian. Txerriak ere asko jaten ziren, urtean behin txerria hiltzen zuten eta. Txerria hiltzean 'txerri-erregalua' eramaten zuten aldameko baserrietara. Urdaia gazitu egiten zuten kontserbatzeko eta txorizoak oliotan sartu. Ez zituzten letxugak eta antzeko ortuak jaten.

17. Jaiegunetako jatekoak

- **Erref:** URR-043/021
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:28:17. **Bukatu:** 00:29:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Jaiegunetan garbantzuak jaten zituzten haragiarekin eta baba zuriak. Arrautzak ere edukitzen zituzten etxean, oiloak zeuden eta. Ama Ordiziako feriara joaten zen baserrirako behar zena eroztera, kafea eta agardientea esaterako. Trenez joaten zen, otzara buruan zuela.

18. Baserriko lanek lehentasuna eskolarekiko

- **Erref:** URR-043/023
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:31:18. **Bukatu:** 00:32:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Egunero jaisten ziren herrira esnea partitzera. Eskolara, ahal zenean joaten zen Miren, baserriko lanek zuten lehentasuna eta. Komunioa zazpi urte zituela egin zuen. Don Nikolasek eta bere arreba erakusten zieten dotrina umeei. Etxean ere egunero errezatzen zuten arrosarioa.

19. Zezen korridak Santa Anastasietan

- **Erref:** URR-043/025

- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:33:27. **Bukatu:** 00:34:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Santa Anastasietan egiten zen Urretxuko erromeria nagusia. Elizaren aurrean zezenak egoten ziren eta kanpotik ekartzen zituzten toreroak.

20. Aste Santuan umeak aingeru jantzita

- **Erref:** URR-043/026
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:34:33. **Bukatu:** 00:35:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua

Laburpena:

Aste Santuan prozesioak egiten ziren Urretxun. Umeak aingeru jantzten ziren. Urtean zehar haragia ostiraletan jan ahal izateko, pezeta bat ordaintzen zuten elizan.

21. Oinetakoak aldatu herrira jaisteko

- **Erref:** URR-043/027
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:35:59. **Bukatu:** 00:37:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Baserritik jaisteko hiru kilometro eta erdi zituzten, bide txarretatik. Horregatik, jaitsi ondoren, oinetakoak aldatzen zituzten. Baserriko beharretarako abarkak eta galtzak jantzten zituzten. Abere narruarekin egiten zituen aita abarkak. Kalerako, botak, bortzegiak edo abarketak erabiltzen zituzten.

22. Familia eta lagun artean hika

- **Erref:** URR-043/030
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:39:32. **Bukatu:** 00:40:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Gurasoek hika egiten zioten Mireni, baina berak sekula ere ez gurasoei. Anaiekin eta lagunekin, ostera, beti egin izan du hika. Mirenek ez du inoiz berorika egin, baina fraide pasionistei egiten zietela gogoratzen du.

23. Pasionistek eliza berria altxatu zuten

- **Erref:** URR-043/031
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:40:54. **Bukatu:** 00:43:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

Gogoan dauka Mirenek pasionisten eliza zaharra. Gero, bota eta eta berria altxatu zuten. Eliza zaharrak ere Lurdes zeukan izena. Bertan baserri bat zegoen, Pagoeta, baina geroago bota zuten. Ospakizunik handienak parrokian egiten ziren, Aste Santuko misioak esaterako. Santa Barbaran San Juanetan baino ez zen esaten meza.

24. San Juan eguneko ospakizunak Santa Barbaran

- **Erref:** URR-043/032
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:43:08. **Bukatu:** 00:45:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

San Juanetan festa handia egiten zen Santa Barbaran. Egun hartan, "erromilleta" eramaten zuten bedeinkatzeko. "Erromilletaren" barruan artoa eta babak ere sartzan zituzten. Gero, lizar puska batekin jartzen zituzten atean, gurutze baten forman. Aurreko urteko "erromilletak" San Juan suan erretzen ziren.

25. Familiako bazkaria San Juanetan

- **Erref:** URR-043/033
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:45:13. **Bukatu:** 00:46:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:

San Juan egunean Santa Barbarako mezara joaten ziren. Egun hartan, familiakoak etortzen zitzaizkien etxera bazkaltzera. Oilaskorik onena prestatzen zuten jateko. San Juan eguna etxea garbitzeko eguna ere izaten zen. Karearekin zuritzen zuten etxea.

26. Taxiak egon baino lehenago zaldia erabiltzen zen

- **Erref:** URR-043/035
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:48:07. **Bukatu:** 00:50:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:

Mirenen senarra taxi gidaria izan zen. Euren gazte sasoiaren oso taxi gutxi zegoen, hiru edo. Senarrak aitaren lekua hartu zuen. Orduan, taxiak gutxi erabiltzen ziren: emakumeak ospitalera umea egitera eramateko, kanpotarrak Zestoara eramateko... Taxiak egon baino lehenago, zaldia erabiltzen zuen Mirenen aitaginarrek jendea eramateko.

27. Urretxu eta Zumarraga arteko lehia

- **Erref:** URR-043/039
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:54:25. **Bukatu:** 00:55:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Beti egon izan da Zumarraga eta Urretxu arteko lehia.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-07-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com